

Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

KATILIM BELGESİ

Emine YILMAZ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü tarafından
5-7 Eylül 2007 tarihleri arasında düzenlenen
"16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi"ne katılmıştır.

Krd. Doç. Dr. Esin ERGİLİER
Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Rüşü KASIMAN
Kongre Başkanı

XVI.
ULUSAL
EĞİTİM
BİLİMLERİ
KONGRESİ

5-7 Eylül 2007 - Tokat

BİLDİRİLER

3. Cilt

Editor

Yrd. Doç. Dr. ZİGİR ERGİNER

© Copyright DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD ŞTİ

Her hakla saklıdır Yazarından ve yayınevinden yazılı izin almaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu gereğince suç oluşturmaktadır.

ISBN: 978-975-7328-45-2 (3.c)

DETAY YAYINCILIK

Adres: Adakale Sokak No:14/1, Kızılay / ANKARA
Tel: +90 312 434 09 49
Fax: +90 312 434 31 42
E-Posta: detay@detayyayin.com.tr
detayyay@ttnet.net.tr

Özlem KAF HASRC

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

XVI. ULUSAL EĞİTİM BİLİMLERİ KONGRESİ
TAM METİNLER / CİLT 3

Editör
Yrd. Doç. Dr. Ergin ERGİNER

Tokat, 2007

ONUR KURULU

Prof Dr Fatma VARIŞ	Prof Dr Mahmut ÂDEM
Prof Dr Ziya BURSALIOĞLU	Prof Dr Cem ALPTEKİN
Prof Dr Hıfzı DOĞAN	Prof Dr Mustafa AYDIN
Prof Dr Kemal GÜÇLÜOL	Prof Dr Rıfat OKÇABOL
Prof Dr Nezahat SEÇKİN	Prof Dr İ Ethem ÖZGÜVEN
Prof Dr Sudi BÜLBÜL	Prof Dr Nihat BİLGİN
Prof Dr Saim KAPTAN	Prof Dr Aytaç AÇIKALIN
Prof Dr Galip KARAGÖZOĞLU	Prof Dr Füsün AKKÖK
Prof Dr Cevat ALKAN	Prof Dr Hüseyin BAŞAR
Prof Dr Haydar TAYMAZ	Prof Dr Ayşe Fersun PAYKOÇ
Prof Dr İ Ethem BAŞARAN	Prof Dr İpek GÜRKAYNAK
Prof Dr Yıldız KUZGUN	Prof Dr Ersan SÖZER

DANIŞMA KURULU

Prof Dr Gönül AKÇAMETE <i>Ankara Üniversitesi</i>	Prof Dr Tokay GEDİKOĞLU <i>Gaziantep Üniversitesi</i>
Prof Dr Buket AKKOYUNLU <i>Hacettepe Üniversitesi</i>	Prof Dr Zafer GÖKÇEKAN <i>Mersin Üniversitesi</i>
Prof Dr Meral AKSU <i>Orta Doğu Teknik Üniversitesi</i>	Prof Dr Musa GÜRSEL <i>Selçuk Üniversitesi</i>
Prof Dr Basri ATASOY <i>Gazi Üniversitesi</i>	Prof Dr Mustafa KILIÇ <i>İnönü Üniversitesi</i>
Prof Dr Alipaşa AYAS <i>Karadeniz Teknik Üniversitesi</i>	Prof Dr Hüseyin KIRAN <i>Pamukkale Üniversitesi</i>
Prof Dr Ferda AYSAN <i>Dokuz Eylül Üniversitesi</i>	Prof Dr Dinçay KÖKSAL <i>Çanakkale 18 Mart Üniversitesi</i>
Prof Dr Gülsün BAKSAN <i>Yükseköğretim Kurulu</i>	Prof Dr Ayla OKTAY <i>Marmara Üniversitesi</i>
Prof Dr Erdoğan BAŞER <i>Ondokuz Mayıs Üniversitesi</i>	Prof Dr Adil TÜRKÖĞLU <i>Adnan Menderes Üniversitesi</i>
Prof Dr Ali BAYKAL <i>Boğaziçi Üniversitesi</i>	Prof Dr Gürcan ÜLTANIR <i>Mersin Üniversitesi</i>
Prof Dr Zuhâl CAFOĞLU <i>Girne Amerikan Üniversitesi</i>	Prof Dr Gökay YILDIZ <i>Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi</i>
Prof Dr Münire ERDEN <i>Yıldız Teknik Üniversitesi</i>	Prof Dr Rauf YILDIZ <i>Yüzüncü Yıl Üniversitesi</i>

BİLİM KURULU

- Prof Dr Kamile Ün AÇIKGÖZ
Dokuz Eylül Üniversitesi
- Prof Dr Kemal AÇIKGÖZ
Dokuz Eylül Üniversitesi
- Prof Dr Battal ASLAN
İnönü Üniversitesi
- Prof Dr Petek AŞKAR
Hacettepe Üniversitesi
- Prof Dr Ayhan AYDIN
Osmangazi Üniversitesi
- Prof Dr İlayet Pehlivan AYDIN
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Hasan BACANLI
Gazi Üniversitesi
- Prof Dr Yaşar BAYKUL
Yeditepe Üniversitesi
- Prof Dr Cevat CELEP
Kocaeli Üniversitesi
- Prof Dr Ayhan DEMİR
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- Prof Dr Özcan DEMİREL
Hacettepe Üniversitesi
- Prof Dr Ahmet DUMAN
Muğla Üniversitesi
- Prof Dr Şule ERÇETİN
Hacettepe Üniversitesi
- Prof Dr Mustafa ERGÜN
Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Prof Dr Müfit GÖMLEKSİZ
Adnan Menderes Üniversitesi
- Prof Dr Dilek GÖZÜTOK
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Tanju GÜRKAN
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Gelengül HAKTANIR
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Ayşe Çakır İLHAN
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Kasım KARAKÜTÜK
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Yüksel KAVAK
Hacettepe Üniversitesi
- Prof Dr Cahit KAVCAR
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Hafize KESER
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Nizamettin KOÇ
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Hatice Ferhan ODABAŞI
Anadolu Üniversitesi
- Prof Dr Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Mustafa SAĞLAM
Anadolu Üniversitesi
- Prof Dr Sedat SEVER
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Veysel SÖNMEZ
Hacettepe Üniversitesi
- Prof Dr Hasan ŞİMŞEK
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- Prof Dr Mehmet ŞİŞMAN
Osmangazi Üniversitesi
- Prof Dr Ata TEZBAŞARAN
Mersin Üniversitesi
- Prof Dr Nejla Kurul TURAL
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Emel ÜLTANIR
Mersin Üniversitesi
- Prof Dr Şefik YAŞAR
Anadolu Üniversitesi
- Prof Dr Binnur YEŞİLYAPRAK
Ankara Üniversitesi
- Prof Dr Ali YILDIRIM
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Yrd Doç Dr Ergin ERGİNER

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Doç Dr Mustafa BALOĞLU
Yrd Doç Dr Gülşah BAŞOL
Yrd Doç Dr Özlem Yeşim ÖZBEK
Yrd Doç Dr Recep KOÇAK
Yrd Doç Dr Aysun ERGİNER
Yrd Doç Dr Rukiye ŞAHİN

KONGRE SEKRETERYASI

Öğr Gör Fevzi DURSUN
Öğr Gör Adem ÇAKIR
Arş Gör Gülay BEDİR
Arş Gör Zehra Nur ERSÖZLÜ
Arş Gör Uğur AKIN
Arş Gör Vildan ÇEVİK
Arş Gör Fatma MAZMAN
Arş Gör Hakan ÖRTEN
Arş Gör Esra BALGALMIŞ
Arş Gör Salih BARDAKÇI
Arş Gör Metin DENİZ
Arş Gör Demet ŞAHİN
Arş Gör Emel TÜZEL
Arş Gör Fatih YAZICI
Arş Gör Yaşar ŞİMŞEK
Arş Gör A. Özgül İNCE
Arş Gör Pınar AKSOY
Arş Gör Eyüp SEVİMLİ
Arş Gör Müge AKÇAKOCA

KONGRE SANAT DANIŞMANLARI

Doç Dr Yusuf HABİBOĞLU
Öğr Gör Salih BAYÇU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖNSÖZ	xi
İÇİNDEKİLER	xiii
BİLDİRİLER	1
İlköğretim Matematik ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumları ve Tutumlara Etki Eden Faktörler, Eren PAMUK.....	1
İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitim Teknoloji Bilgilerini Ölçme ve Değerlendirme Amaçlı Kullanımları, Ramazan BAŞTÜRK.....	7
İnternet Kafelerden Yararlanan Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayar Ve İnternet Kullanım Alışkanlıkları (Kırşehir Örneği), Özgen KORKMAZ, Ahmet MAHİROĞLU.....	12
Metin Tarama ve Okumada Ekran Kağıt Karşılaştırması, Yasemin ÇETİN.....	19
Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Öğrencilere Kurum Dışında Verilen Bilgisayar Destekli Eğitimin Genel Durumu Ve Ebeveynlerin Görüşleri, Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ, Emine YILMAZ, Nilüfer SOLAK.....	25
Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi, Levent ÇELİK.....	30
Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Özyeterlilikleri, Şemseddin GÜNDÜZ.....	35
Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanımına Yönelik Tutumlarını Etkileyen Etkenler, Aytunga OĞUZ.....	40
Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitiminde İnteraktif Uygulamalar: Japonya ve Türkiye Örnekleri, Mustafa BAYRAKCI, Hilmi SÜNGÜ.....	48
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayara İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği, Necmi EŞGİ, Salih BARDAKCI.....	52
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğrenme Biçimleri İle İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları, Alev ATEŞ, Yeliz ÖZDEMİR, Tolga KARABAŞ.....	58
Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinin "Web Sayfalarının" Karşılaştırılması, İclal DAĞDEVİREN, Gülçin EREN, Mustafa ERSOY, Özgür IŞIK.....	66
Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri İle Denetim Odağı, Antisosyal Eğilim ve Sosyal Normlara Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, Esra CEYHAN, A.Aykut CEYHAN.....	77
Web Tabanlı Eğitimin Karşılaştırılması, Mesut ÖZONUR, M. Suat DELİBALTA, Ş.Çetin İLİN.....	83
Web Destekli Laboratuvar Öğretiminin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Laboratuvarı Ve Bilgisayar Tutumları Üzerine Etkisi, Esra SAMBUR, Şule CAN.....	88
Bilgisayar Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumları, Recep BAŞARICI, Ayhan URAL.....	94
Dönemin İlk Dersine Başlamada Farklı Bir Yaklaşım ve Türev Kavramıyla İlgili Öğrenci Kavramları, Savaş BAŞTÜRK.....	102

Fen ve Teknoloji, Matematik Ve Sınıf Öğretmenlerinde Matematik ve Matematiksel Değerlerine Yönelik Bir Ölçek, Soner DURMUŞ, Bayram BIÇAK, Salih ÇAKI.....	108
Geometri Öğretiminde 4MAT Öğretim Modelinin Öğrenci Başarısı Ve Tutumlarına Etkisi, Filiz Tuba DİKKARTIN, Sevinç MBRT UYANGÖR.....	114
İlköğretim Matematik Ders Programı 3-5.Sınıf Sayılar Öğrenme Alanı Kazanımlarının NCTM Standartlarına Göre İncelenmesi, Gözdegül ARIK, Ziya ARGÜN.....	121
İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları Ve Başarı Güdüsü, Ömüray AKDEMİR, Uğur ALTUNAY.....	128
İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Proje Hazırlama Etkinliklerinin Değerlendirilmesi, Filiz Tuba DİKKARTIN, Sevinç MERT UYANGÖR.....	138
Lise Öğrencilerinin Matematığe Yönelik Bilişsel Öğrenme Ve Motivasyon Stratejileri Arasındaki İlişki, Yüksel DEDE.....	146
Matematik Öğretmen Adaylarının Türevin Geometrik Yorumu ile İlgili Bilgileri, Fulya KULA, Emel TOPBAŞ TAT, Safure BULUT, Bülent ÇETİNKAYA.....	152
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Uzamsal Becerilerinin Uluslararası Düzeyde Karşılaştırılması, Sinan OLKUN, Glenn G. SMITH, Helen P. GERRETSON, İsmail Özgür ZEMBAT, Aliye ERDEM.....	156
Matematik Öğretmen Adaylarının Yetiştirilmesinde Proje Tabanlı Eğitim Süreciyle Adaylara Proje Kavramının Oluşturulması Yaklaşımı, Dilek Çağırğan GÜLTEN, Yasemin DERİNGÖL.....	159
Matematik Öğretmeni Adaylarının Portfolyo Değerlendirme Uygulamasına İlişkin Görüşleri, Osman BİRGİN...	165
Öğretmen Adaylarının Öndalık Sayılarla İlgili Anlamalarının Kelime İlişkilendirme Testi Yoluyla Belirlenmesi, Adnan BAKI, Nimet PIRASA.....	170
Problem Küırma Yaklaşımı İle Yapılan Matematik Öğretiminin Öğrencilerin Yaratıcılıkları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Hayri AKAY, Ziya ARGÜN.....	177
Probleme Dayalı Matematik Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri, Kürşat YENİLMEZ, Melike TEKE.....	183
Sekizinci Sınıfta Permütasyon ve Olasılık Konularının Aktif Öğrenme ile Öğretiminin Uygulama Düzeyi Öğrenci Başarısına Etkisi, Dilek Sezgin MEMNUN, Murat ALTUN.....	189
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarılarının Van Hiele Geometrik Düşünme Düzeylerine Etkisi, Yasin GÖKBULUT, Sabri SİDEKLİ, Selami YANGIN.....	196
Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Matematik Programının (1-5) Uygulanmasına Yönelik Görüşleri, Neşe TERTEMİZ, Sevim GÜVEN, Handan KILIÇ.....	204
Webquest Destekli İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin İlköğretim Beşinci Sınıf Matematik Derslerinde Akademik Başarıya Etkisi, Remzi KILIÇ, Aytaç KURTULUŞ.....	214
İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Motivasyon Stratejileri Ve Matematik Başarıları Arasındaki İlişki, Yüksel DEDE.....	220
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Alan Tercihlerine İlişkin Görüşleri Ve Matematik Öğretimine Yaklaşımları, Dilek ÇAĞIRGAN GÜLTEN, Yasemin DERELİOĞLU, İsmail GÜLTEN.....	224
İlköğretim Öncesi Keman Eğitiminin Başlangıç Düzeyinde Karşılaşılan Teknik Sorunlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri, Gülşah SEVER.....	230

Küreselleşme ve Türkiye’de Müzik Eğitimi , İlker KÖMÜRÇÜ, Gürkan ABALI.....	236
Lisans Düzeyinde Desen Dersi Sorunları ve Çözüm Önerileri , Mehmet BAŞBUĞ.....	247
Öğretim Programları Açısından Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Uygulanan Bireysel Çalgı (Gitar) Eğitimi Dersinin İncelenmesi, Engin ÖZYÖRÜK	253
Sanat Eğitiminde Güncel Sanat Sorunsalı, Lütfiye BOZDAĞ KALAYCI.....	260
Sanatsal Benlik Kavramının Benliğin Diğer Boyutları İle İlişkisi, Nagihan OĞUZ-DURAN.....	263
Ses Eğitimi Yöntemlerinin Sesin Yanlış ve Kötü Kullanımından Kaynaklanan Ses Hastalıklarının Tedavisinde Kullanımı, Nalân YİĞİT, Gül Fahriye EVREN.....	269
İlköğretim I.Kademe Müzik Dersinin Etkin Yürütülmesinde Sınıf Öğretmeninin Rolü (Bolu İli Örneği), Sadık YÖNDEM, Gökhan ÖZTÜRK, Özlem ÖZTÜRK.....	277
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Öz Yeterlilik Düzeylerinin Tespiti, ŞENOL AFACAN.....	282
Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi, Ayben KAYNAR.....	289
Grup Portfolyosunun Öğrencilerin Gelişimleri ve Matematik Hakkındaki Düşünceleri Üzerine Etkisi, Selahattin ARSLAN, İlknur ÖZPINAR, Hatice AYDIN.....	295
Kübaşık Kümelerde Problem Çözme Çalışmalarının Rutin Olmayan Problem Çözme Düzeylerine Etkisi, Kamuran TARIM, Perihan Dinç ARTUT.....	299
Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Öğrencilere Düşünme Becerilerini Kazandırma Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi, Cemil İNAN, Kemal ÖZGEN.....	302
Probleme Dayalı Öğrenme (Pdö) Yaklaşımı İle İşlenen Matematik Dersinde Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Analizi, Kemal ÖZGEN, Cahit PESEN.....	307
Bazı Değişkenler Bakımından Müfettiş, Müdür ve Öğretmenlerin Okul Müdürlerinden Bekledikleri Roller ve Bu Rollerin Karşılama Düzeyleri Arasındaki İlişki, Mustafa YAVUZ.....	312
Beşikdüzü Köy Enstitüsü Mezunlarının Köy Enstitüleri Ve Eğitim Sisteminin İşleyişine İlişkin Görüşleri, Eşref NÜRAL, Ulaş ATAGÜN, Elif BAYRAKTAR.....	320
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Açısından Öğretim Elemanlarını Değerlendirmesi, Nurhayat ÇELEBİ, Gültekin GÖÇMEN.....	327
Eğitim Yönetiminde Değişim ve Yenileşme, Arzu KAFKAS.....	335
Farklı Örgütlerde İnsan Kaynağının Geliştirilmesiyle İlgili Görevler Ve Uygulamalar Niyazi CAN.....	338
İlköğretim Okullarında Aday Öğretmenlerin Yetiştirilmesinde İlköğretim Müfettişlerinin Roller (Şanlıurfa İli Örneği), Damla ASLAN, Hüseyin ASLAN.....	347
İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Bağlamında Teftiş Sürecinde Etik (Tokat İli Örneği), Zülfü DEMİRTAŞ, Alpay ERSÖZLÜ.....	358

İlköğretim ve Ortaöğretim Yöneticilerinin Öz Değerlerinin Betimlenmesi (Çorum İli Örneği), Sevil EVES.....	363
Okul Geliştirmede Okul ve Aile İlişkileri, Kadir BEYCIÖĞLU, Mahire ASLAN.....	367
Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Örgüt Kültürüne Etkileri (Trabzon İli Örneği), Ahmet BEKTAŞ, Mehmet OKUTAN.....	370
Öğretmen Etik Andı, Gülsün ŞAHAN.....	379
Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğrencilerinin Üniversite Yönetimlerinden Beklentileri (Eskişehir Örneği), Turan Akman ERKİLİÇ.....	382
Özel Bir Okulun Kültürünün Nitel İncelenmesi: Doktora Düzeyinde Bir Portfolyo Çalışması, Zuhar ZEYBEKOĞLU.....	389
Tokat ve Sivas İlinde Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin İş Ortamlarında Okul Yöneticileriyle İlgili Deneyimleri, Yavuz Selim AĞAOĞLU, Serpil BAŞARAN, Apdullah CENİKLİ.....	393
Türk Göçmen İşçi Çocuklarına Dönük Eğitim Politikaları ve Uygulamaları: Almanya ve Hollanda Örneği, Aslıhan Selcen BİNGÖL.....	396
Uzaktan Eğitim Sisteminde Önderlik Ve Paylaşılan Vizyon, Yaşar SELÇUK, Akın MARSAP, Zeynep F. KOÇAK, Nesrin ÖZSOY.....	404
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bazı Astronomi Kavramlarını Anlama Düzeyleri, Mualla BOLAT, Soner ERGÜL..	409
İlköğretimdeki Yeni Fen ve Teknoloji Ders Programlarına Yönelik Hizmet İçi Eğitim ve Seminerler Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri, M. Handan GÜNEŞ, Murat GÖKALP, Dilek ÇELİKLER, Sibel DEMİR.....	413
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Ailevi Profilleri Ve Bölümlerini Seçme Nedenleri Arasında Ailenin Rolü, Kutret GEZER, Sacit KÖSE, Yasemin KAYA	419
Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında Öğrenim Gören Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği), Nevin KOZCU ÇAKIR, Burcu ŞENLER.....	427
Fen ve Teknoloji Dersinde Öğretmenlerin Kavram Öğretimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi, İjlal OCAK, Gürbüz OCAK, Mevlüt GÜNDÜZ, Kadriye DOĞAN.....	432
Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Gözlemleri, Muammer BAHŞI, Mehmet TURAN, İrfan EMRE.....	438
İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Bilim Ve Bilimsel Düşünceye Yönelik Algıları, Murat ÇANLI, Sami OLUK.....	443
İlköğretimin Farklı Seviyelerindeki Öğrencilerin Madde Ve Tanecikli Yapı İle İlgili Fikirleri, Osman KENAN, Haluk ÖZMEN, Kerim Kürşat GÜNEY.....	449
Lise 1 Biyoloji Derslerinde Öğrenme Ortamının Organizasyon, Memnuniyet, Demokrasi, Gruplaşma Ve Yarışma Faktörleri Bakımından Değerlendirilmesi, Murat HEVEDANLI, Rıfat EFE, Şennur KETANİ, Özlem ÇAKMAK, Hülya ASLAN EFE.....	456
Madde Ve Değişimi Ünitesi: 5. Ve 6. Sınıflarda Bilim Kavramı Kullanımının Bilimsel Sürecin İşleyişi Açısından Değerlendirilmesi, Süeda Erol ÇALIŞIR, Murat ÇANLI.....	462

Maddenin Tanecikli Yapısı Konusu'nun Eski ve Yeni Fen Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Karşılaştırılması, Ela Ayşe KÖKSAL, Şafak ULUÇINAR, Fulya Öner ARMAĞAN.....	469
Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihsel Gelişimi, Fatma ALİSİNANOĞLU, Neslihan BAY.....	476
Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesinde Öğretmen Davranışlarını Belirleme Ölçeği, Nuriye SEMERCI.....	487
Not Vermede İki Temel Yaklaşım: Mutlak ve Bağıl Değerlendirme, Zekeriya NARTGÜN.....	493
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Okur-Yazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, Osman BİRGİN.....	498
Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme Ve Değerlendirmede Kullandıkları Yöntem Ve Teknikler, Bülent GÜVEN, Mehmet ESKİTÜRK.....	504
Ana Sanat Atölye Derslerinde Öğretim Elemanlarının Ve Dersin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi, OğuzDİLMAÇ, Sehran DİLMAÇ.....	510
İlköğretim I. Kademedeki Müzik Dersinde Öğretim Teknolojisinin Etkin Kullanımı, Kartal ŞAHİN.....	516
Cumhuriyet Dönemi Müzik Kültürünün Oluşmasında Rol Oynayan Sanatçılarımız Ve Türk Müziğine Katkıları, İlknur TUNÇDEMİR.....	520
Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Genel Kültür Derslerinin Alan Eğitimi için Gerekliliği, Mustafa TOPRAK.....	530
Endüstri Meslek Liselerinde Elektrik Ark Kaynak Tekniği İş Emniyet Eğitimi, Onur FİDANER, Memduh KURTULMUŞ, A.İrfan YÜKLER.....	534
Endüstri Meslek Liselerinde Gaz Kaynak Ve Alevli Kesme Tekniği İş Emniyeti Eğitimi İçin Bir Öneri, Onur FİDANER, Zarfı ÇATALGÖL, A.İrfan YÜKLER.....	541
Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler, Handan BÜLBÜL.....	546
İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersine Teknolojik Yaklaşımlar, Fatih BAŞBUĞ.....	549
Öğretmen Olma Sürecinde, Lisans Öğrencilerinin Sanat Ve Sanat Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Nelerdir? Özcan ÖZKARAKOÇ, Melek GÖKAY.....	554
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından Okuma-Anlama Becerilerinin İncelenmesi, H.Ömer BEYDOĞAN, Adem TAŞDEMİR.....	560
İlkokuma Yazma Öğretiminde Görülen Öğrenci Başarısızlığında Aile Faktörünün Sınıf Öğretmenleri, İlköğretim Okulu İdarecileri Ve İlköğretim Müfettişlerine Göre Değerlendirilmesi (İzmir İli Örneği), Ebru TOPAK, Mustafa GÜVENDİ.....	568
Kayseri İli Kocasinan İlçesindeki Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Okuma Konusundaki Bilgi, Tutum Ve Davranışları, Mustafa ATAK, Enes GÜNDÜZ, Ümmü GÜR, Mehmet DİKİCİ, Bırsel ZENGİN YAMAN.....	576
7. Sınıf Öğrencilerinin Çalışma Yaprakları ve Grup Çalışması ile İlgili Düşünce ve Deneyimleri, Selahattin ARSLAN, Hatice AYDIN, İlknur ÖZPINAR.....	582
Beyin ve Şiddet; İlköğretim Öğrencilerinin Şiddet Algılamaları, Bilal DUMAN.....	587
İlköğretim 1-5. Sınıflarda 2000 ve 2005 Türkçe Programlarının Karşılaştırılması, Aliye ERDEM.....	596

İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Okul Deneyimi Hakkındaki Düşünceleri, Ali ERASLAN.....	602
İlköğretim Okullarında ve Liselerde Görevli Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Stillерinin Karşılaştırılması, Mesut SAĞNAK.....	607
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Kazanımları Üzerine Bir Araştırma, Mehmet KATRANCI, Yasemin AKÖZ.....	612
Problem Çözme Yönteminin Erişime Etkisi, Gülsen ÖZCAN, Süleyman ÇELENK.....	618
Sınıf Öğretmenlerinin Sözel Olmayan İletişim Davranışlarının Değerlendirilmesi, Nihat ÇALIŞKAN.....	622
Anadolu Öğretmen Liselerinde Örtük Programa İlişkin Öğretmen-Öğrenci Görüşleri, Sevda KOÇ, Seda KERİMGİL.....	627
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Cinsiyet ve Kayıtlı Olunan Programa Göre Akademik Başarı Durumlarının ve Öğrenme Stillерinin İncelenmesi, Hüseyin Hüsnü BAHAR, Yener ÖZEN, Fikret GÜLAÇTI.....	637
İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu Ünitesinde Öğrenme Stratejilerini Öğrenmenin Öğrenci Erişimine Etkisi, Mehmet ÜLGER.....	643
İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Proje Tabanlı Öğrenme (PTÖ) Yaklaşımı Uygulamalarına Bir Örnek, Soner YAVUZ.....	649
Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Bu Programa İlişkin Görüşleri, Sevinç PEKER, Hidayet TAMBAĞ.....	654
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersiyile İlgili Deneyimleri, Savaş BAŞTÜRK.....	664
Türk Milli Eğitim Sisteminde Uygulanan Program Geliştirme Modelinin Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi, Ali TÜREER.....	671
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersiyile İlgili Deneyimleri, Savaş BAŞTÜRK.....	677
Türk Milli Eğitim Sisteminde Uygulanan Program Geliştirme Modelinin Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi, Ali TÜREER.....	685
Üniversitelerde Mobbing (Psikolojik Şiddet), Şenay Sezgin NARTGÜN, Ayşenur Kutluca CANBULAT.....	691
Farklı Yerleşim Yerindeki Okullar İçin Öğrenci Hijyen Alışkanlıkları, Esra ÖZAY, Figen ÇAM.....	698
İlköğretim Öğrencilerinin Bilim İnsanına Yönelik Düşüncelerinin Değerlendirilmesi, Hasret NUHOĞLU, Özlem AFACAN.....	703
Okulda Motivasyon Ve Amotivasyon: Öğrencinin Dersine Katılmasında Etkili Olan Öğretmenle İlgili Faktörler, Ali ERYILMAZ.....	709
Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenlerin Sınıfta Gösterdikleri Olumsuz Davranışlar, Fevzi DURSUN.....	713
Sınıf/Şube Rehber Öğretmenlerinin Yeni Rehberlik Programının Beklentilerini Karşılama Düzeylerinin Farklı Öğretmen Gruplarında İncelenmesi, İbrahim Alper KÖSE, Önder SİPAHIOĞLU.....	719

Genel Lise Öğrencilerinin Sınav Kaygısı İle Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Mustafa ATAK, Mustafa ÇELİKTEN.....	723
Meslek Seçiminde Karar Kuramları, Davut AYDIN.....	729
Ortaöğretim Kurumlarında Mobbing (Yıldırma) Davranışlarına İlişkin Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri (Düzce İli Örneği), H. Basri GÜNDÜZ, Ömer YILMAZ.....	734
Çocuk Esirgeme Kurumunda Kalan Çocukların Gelecek Beklentileri ve Korkuları, Abdülkadir ÖZTÜRK, Bilge ÇAM.....	745
Ankara İli Keçiören İlçesindeki Kamu Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Arabuluculuk Yoluyla Çatışma Çözme Davranışları, Cemalettin ŞENER.....	753
Özel Eğitime Muhtaç Hafif ve Orta Düzeyde Zihinsel Engelli Çocukların Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarının Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Kadriye ÇEVİK.....	762
Bir Mesleğin Sorun ve Beklentileri: Orman Mühendisliği Örneği, Ayla AKBAŞ.....	774
Coğrafya Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenmenin Öğrencilerin Başarısı ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi, Ali MEYDAN , Süleyman DOĞU, Erol GÖNÜLTAŞ, Sabahattin ÇİFTÇİ.....	782
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Öğretiminde Gezi-Gözlem Tekniğini Kullanabilme Öz-Yeterliliği, Çağrı ÖZTÜRK.....	790
Devlet Okulları İlköğretim 4. Sınıflarda En Uygun İngilizce Öğretme Yöntemi, Ajda GÜNEY, Kaan GÜNEY....	796
İngilizce Kelimelerin Öğretiminde Etkin Olan Metafor Ve Kurgular (Elazığ İli A. Kabaklı Anadolu Öğretmen Lisesi Örneği), Seda KERİMGİL, Ece MERAL.....	799
Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi, Ayben KAYNAR.....	807

**Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Öğrencilere Kurum Dışında Verilen Bilgisayar Destekli Eğitimin Genel Durumu
Ve Ebeveynlerin Görüşleri**

Ayperi DİKİCİ SİĞİRTMAÇ
Emine YILMAZ
Nilüfer SOLAK
Çukurova Üniversitesi.

ÖZET

Bu araştırma, Adana il merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklara aileleri tarafından bilgisayar destekli eğitim vermeleri ile ilgili mevcut durumlarının ve ailelerin bilgisayar destekli eğitim hakkındaki görüşlerinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Adana il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı ve anaokullarıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı okullara devam eden çocuklar ve aileleri oluşturmaktadır. Bu eğitim kurumlarına devam eden 119 çocuğun velisi örnekleme alınmış ve bu çocukların ailelerine anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler frekans dağılımı yapılarak çözümlenmiştir. Sonuç olarak çocukların %57,1'inin evinde bilgisayar olduğu, %42,9'unun evinde bilgisayar bulunmadığı, evinde bilgisayar bulunmayanların; %21,9'unun başka bir yerde bilgisayar kullandığı, %21,0'inin ise başka bir yerde bilgisayar kullanmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi eğitim, Bilgisayar Destekli Eğitim

ABSTRACT

This research was aimed of investigating computer-based education which was given by children's parents in Adana. Besides, this research was planned for investigating which showed ideas which is about computer-based education of parents. The sample was consisted of 119 children's parents. The samples were given questionnaires. The outcomes had been analyzed with the "Frequencies Distribution". Finally, it was found that 57.1 % of children were using computer in their houses and 42.9 % of children haven't a computer at their houses . 21.9 % of them were used computer at other places as internet café. 21.0 % of them weren't used a computer at other places which are out of house .

Key Words: Pre-school education, Computer assisted instruction.

GİRİŞ

Çocuğun gelişiminde en hassas dönemin 0-6 yaş dönemi olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Bireyin 0-6 yaş dönemini kapsayan okulöncesi eğitimi sürecinde kazandığı davranışlar, daha sonraki eğitim süreç ve süreçlerindeki kazanacağı davranışların temeli, kaynağı ve köktüdür (Arı, Akbulut, Çağdaş, Albayrak, Koçak, Cantekinler ve Şener, 2000). Bu dönemde kazandırılan temel akademik beceriler çocuğun ilerdeki başarısını da önemli ölçüde etkilemektedir (Üstün, 2003). Bu durum, okul öncesi dönem çocukları için etkili ve verimli bir eğitim ortamı oluşturmayı zorunlu kılmaktadır.

Çocukların eğitiminde, eğitim kurumları kadar ailelerde önemli rol oynadığından aile ile eğitim kurumları işbirliği içinde çalışmalıdır. Çocuğun ailede öğrendiği bilgi, tutum ve beceriler, okulda öğrendiklerini destekler nitelikteyse çocuk okulda daha başarılı olur. Okul ve ailenin öğrettikleri arasında çelişki olursa, bu durum çocuğun başarısını olumsuz yönde etkiler (Erden, 1998). Aile çocuğun davranışlarını, düşüncelerini, yaşam tarzını, topluma uyumunu, alışkanlıklarını kısaca bütün gelişimini etkiler (Yörükoğlu, 1996). Anne-baba çocuklarının en etkin öğretmenleridir ve çocukların öğrenmelerinde önemli bir yer tutar (Day, 1994). Günümüz çağında hızla yayılmakta olan bilgisayarlar konusunda da anne babalara büyük görevler düşmektedir. Çünkü bilgisayarların çocuklar üzerinde pek çok etkileri bulunmaktadır (Öztopçu, 2006).

Bilgisayar öğrencilerin değişik yeteneklerine göre uygun bir öğrenme ortamı yaratmakta, onların değişik ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Bilgisayar, çocuklarda özgüveni sağlar ve öğrenme için güvenli bir ortam yaratır (Öztopçu, 2006). Eğitimde bilgisayarın kullanılması çocukların problem çözüme, karar verme, strateji geliştirme, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir (Clements, 2002). Çocuklar yetişkinlere göre hata yapma korkuları daha az olduğu için bilgisayarlara daha korkusuz yaklaşmakta, özgürce deneyim kazanmaktadırlar. Bilgisayarlar çocuklar için sonsuz bir sabra sahiptir. Dolayısıyla öğrenme, çocuğun bireysel gelişimine göre olmaktadır. Çocuklar bilgisayarla çalışırken dikkat dağıtan unsurlar, gereksiz bilgi ve çeldiriciler ortadan kaldırılmıştır (Arı ve Bayhan, 1999; Clements, 2002; Clements ve Sarama, 2002).

Hızla gelişen teknolojiyle birlikte, bilgisayarların birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da kullanımını oldukça yaygınlaştırmıştır. Bilgisayarın eğitimde hangi yaşlardan itibaren kullanılacağı tartışılırken, birçok eve giren bilgisayarlar çocukların çok erken yaşlarda bilgisayarla tanışmasına neden olmaktadır. Bilgisayarların kullanımı, anaokulu çocuklarına evlerinde ve okullarında formal eğitime başlangıç için benzersiz bir fırsat sağlamaktadır. (Rathbun ve West, 2000). Çocuk eğitim yazılımı ile deneme yanılma yoluyla, yaparak yaşayarak, yaptığı çalışmanın doğru veya yanlış olduğunu anında dönütler olarak kalıcı bir öğrenme sağlamaktadır (Arı ve Bayhan, 1999; Clements, 2002; Clements ve Sarama, 2002).

Bilgisayar destekli eğitim, hatırlama, sınıflandırma ve genelleme gibi çeşitli düşünce süreçlerini periyodik olarak kazandırmaktadır. Bu deneyimler, çocuğa keşfederek öğrenme, problem çözüme ve karar verme gibi bilişsel süreçleri kazandırır ve çocuğa öğrendiklerini tekrar etme ve bir sonraki aşamaya geçme olanağı sağlar (Bayhan ve Güler, 2002).

Çocuklarının özellikleri gereği okul öncesi dönemde bilgisayarı kullanırken çok dikkatli olunması gerekmektedir. Bu yaş dönemi çocukları, deneyerek ve yaşayarak öğrenmektedir, dikkat süreleri kısa ve dikkatleri çabuk dağılmaktadır. Kavramlara ilişkin bilgileri sınırlıdır. Bu yüzden bu dönemde bilgisayar, program içine dahil edilirken "hangi alanlarda, nasıl kullanılabilir ve kullanılacak programlar neler olmalıdır?" sorularına yanıt verilmelidir. Bilgisayar, çocukların fiziksel ve sosyal deneyimlerinin yerine geçmemelidir.

Bilgisayarlar çocukların farklı alanlarda yeteneklerine uygun öğrenme ortamları yaratarak, onların ihtiyaçlarını karşılayabilmekte, böylelikle çocukların gelişimine katkıda bulunmaktadır (Öztopçu, 2006). Bununla birlikte ailenin kendi içinde sağladığı gerek bilinçli gerekse farkında olmadan oluşturduğu ortam çocuğun gelişimini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu oluşturulan ortamlar içinde bilgisayar önemli bir yer tutmaktadır. Çağımız teknoloji çağı ve doğal olarak çocuklar bu teknolojiye sonuna kadar yararlanmalıdırlar, fakat arkadaşlarından da ayrı kalmamalıdırlar. Eğitimciler ve ebeveynler çocuklara bilgisayarın bir oyun aracı değil; eğitim aracı olduğunu benimsetmelidir. Okulda bunu sağlamak eğitimcinin sorumluluğundayken, evdeki bilgisayar kullanımının kontrolü ebeveynlerin sorumluluğundadır.

Bunun yanında eğitimin ailede başladığı düşünülürse; odaklanılması gereken nokta anne babanın vermiş olduğu eğitim olacaktır. Doğal yollarla hayatı öğrenen çocuk için bilgisayar biraz daha karmaşıktır. Tüm olumlu ve olumsuz etkilerine rağmen hayatımızın önemli bir parçası haline gelen bilgisayarlarla çocuklar gün geçtikçe daha çok etkileşmektedirler.

Bu araştırmanın temel amacını, okulöncesi dönemde çocukların okul dışında bilgisayar destekli eğitimden nasıl yararlandıkları, ailelerin bilgisayar destekli eğitim konusundaki görüşlerinin alınması ve buna bağlı olarak bilgisayar destekli eğitimin genel durumunun belirlenmesi oluşturmaktadır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Adana il merkezinde resmi ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı özel okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların ebeveynleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Adana il merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş arası 119 çocuğun ebeveyni bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın planlama aşamasında bilgisayar destekli eğitimle ilgili alan yazın taramaları yapılarak, okulöncesi dönemde bilgisayar destekli eğitimden en üst düzeyde yararlanabilmek için etkili olan faktörler ele alınıp, okulöncesi eğitim alan çocukların ailelerine yönelik olarak 12 soruluk bir anket düzenlenmiştir.

Bu ankette; velinin yaşı ve eğitim durumuna, evde bilgisayar bulunup-bulunmadığına, çocuğun ev dışında farklı bir yerde bilgisayar kullanıp-kullanmadığına, çocuğun bilgisayarla neler yaptığına, bilgisayar başında ne kadar süre harcadığına, ne zamandan beri bilgisayar kullandığına, bilgisayar kullanırken yanında birilerinin olup-olmadığına ve varsa bunların kimler olduğuna, tek başına bilgisayarı kullanıp-kullanmadığına, velinin çocuğunun bilgisayar kullanımına ilişkin olumlu ve olumsuz düşüncelerine, velinin herhangi bir eğitim programı alıp-almadığı, almış ise bunların neler olduğu ve alırken nelere dikkat ettiğine, son olarak velinin okulöncesi dönemde bilgisayar destekli eğitim konusundaki görüşlerine yer verilmiştir.

Veri Toplama İşlemi

Örnekleme alınan okulöncesi eğitim kurumlarına gidilerek, çocukların velilerine anketler dağıtılmış ve soruları içtenlikle cevaplandırmaları istenmiştir. 200 anket dağıtılmış fakat bunların ancak 119 tanesi geri alınabilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Toplanan anketlerden elde edilen veriler frekans dağılımı yapılarak ve yüzdelerle değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Adana il merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş arası 119 çocuğun ebeveyni örnekleme alınarak yapılan bu çalışmada, çocukların okul dışında bilgisayar destekli eğitimden nasıl yararlandıkları, ailelerin bilgisayar destekli eğitim konusundaki görüşlerinin alınması ve buna bağlı olarak bilgisayar destekli eğitimin genel durumunun belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda elde edilen veriler frekans dağılımı yapılarak ortaya koyulmuştur. Velilere uygulanan anketlerde veliler bazı sorulara için birden fazla seçenek sunmuşlardır.

Anketlerden elde edilen veriler sonucunda; velilerin %10,1'inin ilkököl, %13,5'inin lise, %16,0'ının üniversite mezunu olduğu, %60,4'ünün eğitim durumunu belirtmediği görülmüştür. Bu nedenle ebeveynlerin eğitim durumuna göre bir karşılaştırma yapılamamıştır.

Örnekleme alınan çocukların %57,1'inin evinde bilgisayar olduğu, %42,9'unun ise evinde bilgisayar bulunmadığı, evinde bilgisayar bulunmayan çocukların %21,9'unun başka bir yerde bilgisayar kullandığı, %21,0'ının ise başka hiç bir yerde bilgisayar kullanmadığı belirlenmiştir. Bu durumda genel duruma bakıldığında 94 çocuk evinde ya da başka bir yerde bilgisayar kullanırken 25 çocuğun hiç bilgisayar kullanmadığı ortaya çıkmıştır.

Çocuğun bilgisayar kullanımına ne zaman başladığı sorusuna verilen cevaplarda; %36,2'sinin 3-4 yaşından itibaren, %55,3'ünün 5-6 yaşından itibaren bilgisayarı kullanmaya başladığı belirtilmiştir, fakat ebeveynlerin %8,5'i bu soruya yanıt vermemiştir.

Çocuk bilgisayarı kullanırken yanında kimler bulunuyor sorusuna ebeveynlerin; %24,5'inin çocuğun tek başına bilgisayarı kullandığını, %72,3'ünün anne ve baba, ağabey-abla, arkadaşlar, diğer yetişkinler gibi çocuğun yanında birilerinin bulunduğunu ifade ettikleri, %3,2'sinin ise bu soruya cevap vermediği belirlenmiştir. Burada çocuk bilgisayarı kullanmayı bilse bile yalnız çalışma olanağının bulunup bulunmadığı araştırılmak istenmiştir.

Çocuğun tek başına bilgisayarı kullanıp kullanmadığı sorusuna verilen yanıtlara göre; çocukların %66,0'ı tek başına, %21,3'ü yardımla çalışıyor, %9,6'sı ihtiyaç duyduğunda yardım istiyor sonuçları ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin %3,1'i ise bu soruya cevap vermemiştir.

Çocuğun bilgisayar başında ne kadar süre harcadığı sorusu incelendiğinde; çocukların %8,5'inin günde 15-30 dakika, %11,7'sinin 30-60 dakika, %29,8'inin 1-2 saat, %38,2'sinin haftada 1-2 saat bilgisayar kullandığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin %12,8'inin bu soruya cevap vermediği belirlenmiştir.

Ankette çocukların bilgisayarda ne yaptıklarıyla ilgili soruya da yer verilmiştir. Bu soru için birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Alınan cevapların frekans dağılımı yapılarak sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. "Çocuğunuz bilgisayar ile neler yapıyor?" Sorusuna Ait Yüzdeler

	Evet		Hayır	
	N	%	N	%
Oyun oynuyor	78	83.0	16	17.0
Resim çiziyor	58	61.7	36	38.3
Film izliyor	49	52.1	45	47.9
Müzik dinliyor	44	46.8	50	53.2
Eğitim yazılımı kullanıyor	31	33.0	63	67.0
Diğer	11	11.7	83	88.3

Tablo 1'e bakıldığında ebeveynlerin "çocuğunuz bilgisayar ile neler yapıyor?" sorusuna %83,0'ı oyun oynuyor, %61,7'si resim çiziyor, %52,1'i film izliyor, %46,8'i müzik dinliyor, %33,0'ı eğitim yazılımı kullanıyor, %11,7'si ise diğer seçeneğini (interneti ve word yazılım programını) kullanıyor cevabını vermişlerdir.

Bilgisayarın çocuk üzerindeki olumlu etkileri nelerdir? sorusuna verilen cevaplarla ilgili sonuçlar da Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. "Bilgisayarın çocuk üzerindeki olumlu etkileri nelerdir? Sorusuna Ait Frekans Dağılım Sonuçları

	N	%
Zeka gelişimine etkili	10	10.6
Teknolojiyi yakından tanınması	10	10.6
Yeni kavramları öğrenimini kolaylaştırıyor	9	9.6
Kendine güven ve kendini geliştirme	8	8.5
Fazla etkisi yok	8	8.5
Hayal gücü ve yaratıcılığı gelişiyor	7	7.5
Öğrenme hızlanıyor	6	6.4
El becerileri gelişiyor	5	5.3
Eğlenceli vakit geçiriyor	5	5.3
Kendi kendine öğrenme gerçekleşiyor	4	4.3
Öğrenme isteğini olumlu yönde etkiliyor	4	4.3
Dikkat artıyor	4	4.3
Öğrenim hayatında etkili	2	2.1
Zaman ayarlaması yapabiliyor	2	2.1
Fikrim yok	10	10.6
Toplam	94	100,0

Tablo 2'ye bakıldığında frekans dağılımına göre ebeveynlerin bilgisayarın çocuğun zeka gelişiminde, teknolojiyi yakından tanınmasında, yeni kavramları öğrenmesini kolaylaştırmada, kendine güven ve kendini geliştirmede, hayal gücü ve yaratıcılığın gelişiminde olumlu etkilerinin olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Bilgisayarın çocuk üzerindeki olumsuz etkileri nelerdir? sorusuna verilen cevaplar frekans dağılımına göre incelenmiştir ve sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. "Bilgisayarın çocuk üzerindeki olumsuz etkileri nelerdir?" Sorusuna Ait Frekans Dağılım Sonuçları

	N	%
Olumsuz bir etkisi yok	26	27.7
Göz bozukluğuna neden oluyor	14	14.9
Zamanını ayarlayamıyor	7	7.4
Sosyalleşme durumunu olumsuz etkiliyor	7	7.4
Devamlı oyun oynamak için kullanıyor	6	6.3
Şiddet içeren oyunların etkisi altında kalabiliyor	4	4.3
Diğer aktivitelerle ilgilenmek istemiyor	4	4.3
Bir süre sonra monoton hareket etmesine neden oluyor	3	3.2
Hayal gücünü ve yaratıcılığını azaltıyor	1	1.1
Devamlı sanal ortamda bulunması doğallıktan uzaklaştırıyor	1	1.1
2 veya daha fazla seçenek	8	8.5
Fikrim yok	13	13.8
Toplam	94	100.0

Tablo 3'e bakıldığında frekans dağılımına göre ebeveynlerin bilgisayarın göz bozukluğuna neden olması, zamanı ayarlayamama, sosyalleşmede sınırlılık, devamlı oyun oynama isteğinin olması, şiddet içeren oyunların etkisinde kalma, diğer aktivitelerle ilgilenmek istememe gibi olumsuz etkilerinin olduğunu belirttikleri görülmektedir. 42 ebeveyn bu konuda fikirleri olmadığını, 21 ebeveyn bilgisayarın olumsuz bir etkisinin olmadığını belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çağımızın gerekliliği haline gelen bilgisayarın kullanma yaşı gün geçtikçe düşmüştür. Bunun ne kadar olumlu ya da olumsuz olduğu tartışılabilir bir konudur. Rathbun ve West (2000), resmi ve özel anaokulu sınıflarındaki çocukların evlerindeki ve okullarındaki bilgisayar kaynakları ile ilgili bir araştırma yapmışlardır. Bu araştırmada, çocukların bilgisayarları çeşitli eğitim amaçlarına göre kullanımları ile çocuk, aile, öğretmen ve sınıf özellikleri karşılaştırılmıştır. Sonuçta, bilgisayarlara okul kontrolüyle girildiğini ve bilgisayar kullanımının bu durumla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Yaptığımız araştırma sonucunda da okulöncesi eğitim kurumuna devam eden öğrencilerin kurum dışında aileleri tarafından verilen bilgisayar destekli eğitim ve ailelerin bilgisayar destekli eğitim hakkında ki bilgilerinin genel olarak bir eğitim kurumunun verdiği Bilgisayar Destekli Eğitim kadar etkili olmadığını görmüştür.

Ailelere uygulanan ankette Okulöncesi dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim hakkındaki düşünceleri sorulduğunda, ailelerin çoğunluğu BDE' in gerekliliğine inandığını, çocuğun eğitim yaşamında büyük faydaları olacağını belirtmiştir. Bu soruyu olumsuz olarak cevaplayanlar ise, genel olarak sağlık problemlerini ve bağımlılık yapabileceğini belirtmiştir.

Ankete katılan ebeveynlerin %36,2'sinin 3-4 yaşından itibaren çocuklarının bilgisayarla tanıştığını belirtmiştir, %8,5'i bu soruya cevap vermemiştir. Bu rakamlar çocukların erken yaşlarda bilgisayarla tanıştıklarını göstermektedir. Çocuğun tek başına bilgisayar kullanıp kullanmadığı sorusuna verilen cevaplarda; %66,0'ı tek başına çalışabiliyor, %21,3'ü yardımla çalışıyor, %9,6'sı ihtiyaç duyduğunda yardım istiyor sonuçları çıkarken, %3,1'i ise bu soruya cevap vermemiştir. Büyük çoğunluğun tek başına çalışabiliyor olması çocukların bilgisayar kullanımında çok fazla zorluk yaşamadıklarını göstermektedir. Burada ailelerin dikkat etmesi gereken, çocukların bilgisayar kullanırken uygun zamanlarda ve uygun programlarla çalışabilmelerini sağlamaktır. Aileler kurum yetkilileri ile devamlı olarak iletişim halinde olarak uygun eğitim ortamlarını hazırlayabilirler.

Çocuk bilgisayar kullanmayı bilse bile yalnız çalışma olanağının bulunup bulunmadığı araştırılmak amacıyla sorulan "Çocuk bilgisayar kullanırken yanında kimler bulunuyor?" sorusuna ebeveynlerin; %24,5'inin çocuğun tek başına bilgisayarı kullandığını, %72,3'ünün anne ve baba, ağabey-aba, arkadaşlar, diğer yetişkinler gibi çocuğun yanında birilerinin bulunduğunu ifade ettikleri, %3,2'sinin ise bu soruya cevap vermediği belirlenmiştir. Çocuklar ilk bilgisayar kullanırken yanlarında genellikle bir yetişkin olduğunda daha dikkatli, daha az kaygılı ve daha ilgili olabilmektedirler. Ancak çocuklar bilgisayar kullanmayı öğrendikten sonra çok fazla yardıma gereksinim duymayabilirler. Çocukların değişik ihtiyaçlarına göre burada yetişkinin rolü de değişebilir (Clements, 2002).

Çocuğun bilgisayar başında ne kadar süre harcayacağı sorusu incelendiğinde; çocukların %8,5'inin günde 15-30 dakika, %11,7'sinin 30-60 dakika, %29,8'inin 1-2 saat, %38,2'sinin haftada 1-2 saat bilgisayar kullandığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin %12,8'inin bu soruya cevap vermediği belirlenmiştir. Bu veriler bilgisayarların uzun süre kullanıldığını göstermektedir. Araştırmalarda günlük 10-20 dakikalık bilgisayar desteğinin çocuklara önemli yararlar sağladığı saptanmıştır. Bir programın çocuk tarafından tamamlanması için 10-20 dakikalık süre yetmeyebilir. Ancak, bilgisayar başında çocuğun geçireceği zamanın en fazla 20 dakika ile sınırlandırılması gerekmektedir. Bilgisayar başında çok fazla zaman geçiren çocuklar bilgisayarın iletişimle pozitif etkileri yerine düşmanlık ve tek başına kalma gibi negatif etkilere maruz kalabilirler (Clements, 2002).

Ebeveynlerin "çocuğunuz bilgisayar ile neler yapıyor?" sorusuna %83,0'ı oyun oynuyor, %61,7'si resim çiziyor, %52,1'i film izliyor, %46,8'i müzik dinliyor, %33,0'ı eğitim yazılımı kullanıyor, %11,7'si ise diğer seçeneğini (interneti ve word yazılım programını) kullanıyor cevabını vermişlerdir. Bu veriler ise, bilgisayarların evde çocuklar tarafından amacı dışında kullanılıyor olduğunu gösterebilir. Birçok araştırmacı, bilgisayarın kullanılmasından çok, küçük çocuklarda bilgisayarın nasıl kullanılacağını daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Çocukların bilgisayardan fayda sağlayabilmeleri için, gelişimsel olarak uygun programların seçilmesi esastır (Aktaş Amas, Bilaloğlu ve Aslan, 2007).

Okul öncesinde ve ilköğretim sürecinde uygulanacak eğitim programları çok önemlidir. Bilgisayar Destekli Eğitim programlarının hangi amaçlara yönelik kullanılacağını saptanması ve amaca uygun eğitim programlarının seçilmesi gerekmektedir. Eğitim programları çocuğun gelişimine uygun, geleneksel eğitim programlarına kaynaştırılacak şekilde olmalıdır. Uygun düzenlenmiş BDE programları ile çocuklar bireysel öğrenme yapabilecekler, kendi hız ve bilgi düzeylerine göre ilerleme kaydedebileceklerdir (Sakin, 2001). Walker(1983) BDE konusunda olumlu olabilecek yedi kriter olduğunu ileri sürmektedir. Bunlar arasında bilgisayar destekli eğitimin daha fazla aktif öğrenmeye olanak sağlaması; daha az zihnen sıkıcı iş yapılması; duygusal ve algısal modellerin çeşitlenmesine fırsat sağlanması; öğrenmenin daha fazla bireyselleştirilmesi sayılmaktadır (Sakin, 2001).

Okulöncesi dönem, insan yaşamının en duyarlı ve öğrenmeye en açık olduğu yıllardır. Bu sebepten çocuğun içinde bulunduğu ortamın hazırlanması ve çocuğun çeşitli sayı ve nitelikteki uyarıcı ile karşı karşıya bırakılması çocuğun zihni gelişiminin yanı sıra diğer gelişim alanları açısından da oldukça önemlidir (Ural, 1986). Bu dönemde hazırlanacak olan eğitim ortamları çocuğun tüm gelişim alanlarında etkili olacaktır. Ailelerin hazırlayacakları ve artık günümüzde birçok insanın kullanım alanına giren bilgisayarlar çocuk için kolay oluşturulabilen eğitim ortamlarından biridir. Ama dikkat edilmesi gereken bilgisayarların amaç değil araç olarak kullanılmalıdır. Bilgisayar eğitim ortamını zenginleştiren bir araçtır ve bu araçla çocuklar her türlü araç-gerece büyük ilgi duydukları okulöncesi dönemde tanışmalıdır (Arı ve Bayhan, 1999). Küçük çocuklarla yapılan çalışmalar çocukların bilgisayar yardımıyla önemli kazanımlar sağladığını göstermektedir (Clements, 2002).

Ebeveynler bilgisayarın zeka gelişiminde, teknolojiyi yakından tanımlarında, yeni kavramlar öğreniminde, kendine güven geliştirmede, hayal gücü ve yaratıcılığın gelişmesinde çocuklar üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu; göz bozukluğuna neden olması, sosyalleşmeyi engellemesi, zamanın ayarlanamaması ve sürekli oyun oynama isteği gibi olumsuz etkilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bilgisayar öğrencilerin değişik yeteneklerine göre uygun bir öğrenme ortamı yaratmakta, onların değişik ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Bilgisayar, öğrenmeden zevk alamayan, devamsız, davranışlarında çözümlenemeyen öğrencilere de yardım elini uzatır, motivasyonu düşük veya ilgisi az, heyecanlı ve utangaç öğrencilerin motivasyonunu da yükseltebilmektedir. Bilgisayar, çocuklarda özgüveni sağlar; öğrenme için güvenli bir ortam yaratır (Öztopçu, 2006). Ancak araştırmalar, bilgisayarların gelişimsel olarak uygun şekillerde kullanıldığında çocuklara yararlı olabildiğini ve herhangi bir araç gibi suistimal edilmemesi gerektiğini göstermektedir (Aktaş Amas, 2005; Haugland, 1992).

ÖNERİLER

Okul öncesi dönem çocukların çok meraklı oldukları ve her şeyi öğrenme hevesinde oldukları bir dönem olduğu için Bilgisayar Destekli Eğitim açısından uygun bir başlangıç olabilir. Bu konudaki tek sorun çocukların henüz okuma yazma bilmedikleri

için bilgisayar kullanımında zorluk çekebilecekleri ve belki de yeni bir yazılıma ihtiyaç duyulacaktır. Bu arada bilgisayar amaç değil eğitimde araç olmalıdır. Aksi takdirde çocuğun gelişimine zarar verebileceği de düşünülmelidir. Bir eğitircinin ya da eğitim ortamının yerini tutamayacağı da unutulmamalıdır. Çocukların bilgisayar başında ne kadar süre geçirmesi gerektiği, bağımlılık yapıp yapmayacağı, bilgisayar ekranı zararlı olabilir mi tartışmaları da göz önünde bulundurulmalıdır.

Bilgisayarın yaşamı inkar edilemez şekilde kolaylaştırdığı ve insanların bu kolaylığı fark ederek bundan yararlandıkları bir gerçektir. Çocuğu, yaşantımız da bu kadar etkili olan bilgisayardan uzak tutmak imkansız olduğuna göre, çocuğun özellikle eğitim alanında bu araçlardan en iyi biçimde yarar sağlaması için çaba harcanmalıdır.

Bilgisayar kullanan çocuklarda bir aygıtı, bir mekanizmayı kullanma yetisi belirgin bir şekilde gelişmektedir. Bilgisayar aynı zamanda görme ve el becerilerini iyi bir şekilde koordine etmeyi, çocuğa oyun oynama, resim çizme, kurgulama, taklit etme ve dilini kullanma gibi alanlarda da yardımcı olur. Bilgisayarlar aynı zamanda çocukların duygusal ve sosyal gelişmeleri açısından da yararlı olabilir. Her ne kadar çocuklar bilgisayar ile ilk tanıştıklarında büyüklerinin denetimine ihtiyaç duysalar da, sonrasında çocuklar belirgin bir şekilde bağımsız bırakılmalıdır. Bilgisayar kullanırken küçük çocukların sahip olduğu rekabet ve kontrol hissi; çocuğun özerkliğini geliştirmede önemli bir fiziksel ihtiyaçtır.

Ebeveynlerin Bilgisayar Destekli Eğitim hakkında gerekli bilgiye sahip olmaları, çocukların bilgisayar kullanımının olumlu yönde ilerlemesine neden olacaktır. Ailelerin bilgilendirilmesi ve çocukların ihtiyaç ve gelişimleri ile ilgili uygun programların kullanılması çocuğun erken bilgisayar ile tanışma sürecinin, daha sonraki yaşamında etkin olarak uygulama fırsatları oluşturmasında büyük payı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Arnas, Y.; Bilaloğlu, R. Ve Aslan, D. (2007). Okul Öncesi Dönemde Fen Eğitimi. Kök Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Aktaş, Arnas, Y. (2005). Okul Öncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 20: 36-47.
- Arı, R.; Y. Akbulut; A. Çağdaş; H. Albayrak; N. Koçak; S. Cantekinler ve T. Şener (2000), Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı, İstanbul: Yapa Yayınları.
- Arı, M. Ve Bayhan, P. (1999). Okulöncesi Dönemde Bilgisayar Destekli Eğitim. Epsilon Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.
- Bayhan, P. ve Güler, T. (2002). Çocuklar İçin Bilgisayar Destekli Eğitimde Yazılım Seçme Kriterleri: Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Dergisi, 1(6-7), 104.
- Clements, H. D. (2002). Computers in early childhood mathematics. Contemporary Issues in Early Childhood. 3(2), 160-181.
- Clements, H. D. And Sarama, J. (2002). The role of technology in early childhood learning. Teach. Children Math., 8(6), 340-347.
- Day, B. (1994). Early Childhood Education. Developmental/Experimental Teaching and Learning. Macmillan College Publishing Company: Newyork.
- Erden, M. (1998). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. S. 92-94 Alkım Yayınları: İstanbul.
- Haugland, S. W. (1992). The Effect of Computer Software on Preschool Children's Developmental Gains. Journal of Computing in Childhood Education. 8, 314.
- Öztopçu, A. (2006). Okul Öncesi Ve İlköğretim Sürecindeki Eğitimde Bilişim Teknolojilerinin Önemi. inet-tr.org.tr/inetconf9/bildiri/97.doc Ulaşım Tarihi: 12 Nisan 2006 saat 18.15
- Rathbun H. A. and West, J. (2000). Young Children's Access to Computers in the home and at School in 1999-2000, Early Childhood Education, s:1-6 (Index.aspindex.asp.)
- Sakin; A.(2001). "Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitim" Bildirisi.
- Üstün, E. (2003), "Okulöncesi Dönemdeki Kız Çocuklarının Beden Algısı," Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Derg., Sayı.8, Aralık s. 45.
- Yörükoğlu A. (1996). Aile tutumları ve çocuk yetiştirme. GATA Semineri: Ankara.